

VORBE DE CUGET ȘI SIMȚIRE

de Lucia McNeff

Personal, nu cred în posibilitatea descoperiri spiritului prin oamenii de știință, în laboratoare, experimentând asupra materiei. După a mea, simplă și simplistă, părere, religia înseamnă credință și credința e un har. Nu se transmite pe cale rațională, poate fi cel mult exploatată pe această cale. Mă găsesc în "câmpul" de grație al divinității, trebuie să mă port în așa fel (și să mă rog în așa fel) încât să evit a mai cădea iar din grația asta. Care, la mine, în mod practic, înseamnă:

- să iert și să uit pe toți dușmanii mei;
- să lucrez numai la comenzi ale conștiinței mele curate, de bun cetățean al lumii, de veșnic proletar al culturii, de sclav al istoriei;
- să-l caut prin faptele mele, prin rănilile mele, pe Christos, fiindcă atunci știu că și El mă caută pe mine;
- să nu ader dogmatic la nici o confesiune, dar să respect tradiția și sacrul (cât a mai rămas) al Bisericii în care am fost botezat;
- să mă pregătesc – iubind copiii, copacii, cerul și pământul – pentru o moarte simplă, discretă, tainică, dar mântuitoare;
- să las în urma mea un nume curat și o dâră de lumină, alcătuită nu din operele mele literare, ci din exemplul de umilință și resemnare cu care mi-am făcut datoria.

Dar, gândind critic în legătură cu cele de mai sus, trebuie să recunosc că:

- popii și instituțiile lor de stat au compromis religiile;
- cultul, de multe ori, acoperă și anulează Sacrul;
- cărțile "sfinte" nu mai revelează ci legiferează, nu mai arată ci indică, nu mai minunează ci exemplifică "istoric";
- numai frica de moarte, groaza de istorie și disperarea materială mai adună oamenii în umbra unui altar, în care Ochiul Lui Dumnezeu nu e simbol, nici semn, ci doar amintirea a ce a fost pe vremea străbunilor noștri simpli, blânzi, analfabeți;
- știința (și, mai nou, în cărțile de știință întâlnesc mai multă tehnologie și transcendent decât în predicile popilor noștri) ne dovedește zilnic Unitatea inteligentă și meta-fizică a Universului; orice nouă descoperire, acum, e un mic pas spre marele mister, demonstrându-se infinitul din ceea ce cunoaștem, miracolul "în sine" al celor mai simple fapte și fapte ce ne înconjoară;
- Omul, ca făptură, s-a dovedit a fi o fiară: este și prost, și surd, și orb – total nedemn pentru o lume atât de frumoasă, pe care a primit-o în dar, și pe care o murdărește și o ucide în numele progresului și al științei.

Pentru viermele care sunt, lipsit total de o cultură teologică, de mânăstire sau bibliotecă, Dragostea, ca scop și mijloc de mântuire de unu singur, înseamnă:

1. Milă

- de mine însumi și de întunericul tunelului prin care trec, și eu și neamul meu, fără de speranțe;
- milă de copiii nevinovați, de idei și valori, de găze și animale, de păduri și ape;
- milă de soldați, elevi, sclavi, de călăi; milă după țărani și sat, după lumina și libertatea pierdută;
- milă față de puternicii lumii: "Doamne iartă-i căci, deși știu foarte bine ce fac, nu se mai pot opri";
- imensă milă față de poporul și țara mea, nu am avut noroc, ne trebuia acest secol, pe care îl pierdem absolut stupid și inutil, ca să devenim un popor cu adevărat european, matur lucid și responsabil.

2. Vinovăție pentru:

- rătăcirile mele (îngâmfare, prostie, suficiență, plăcere, intoleranță, alcool, preacurvie etc.) acestea fiind, în mic, și rătăcirile lumii pe care o combăteam;
- nu mi-am plătit nimic din datoriile de suflet față de Mama, Tata, Sora, Soția mea;

- urăsc și azi, în anume clipe de memorie sau bilanț pe “prietenii” care m-au trădat, uitând că datorez lui Tata și Blaga puterea ce am avut-o de a rezista șantajelor și chinurilor prin care ei voiau să mă silească să iscălesc micul meu contract cu diavolul;
- imensul regret pentru anii pierduți în vânt, vorbe, deșertăciuni
- clipe în care am permis diavolului vanității să-mi intre în casă și să-mi răsfioască presa, corespondența, manuscrisele.

3. Admirație

- să mă simt copleșit de frumosul și frumusețea Lumii ca perfecțiune și taină;
- să mă umilească înțelepciunea și sfințenia înaintașilor noștri întru Spirit, Creație, Jertfă;
- să consider cărțile ca o pădure blândă, în mijlocul ei trăiesc ca o biată sălbăticiune izgonită din Cetate
- să mă uit cutremurat în ochii copiilor, în stropul de rouă, în frunza căzută sau la mielul de jertfă ca la niște semne de sus pe care abia le descifrez;
- să-mi fie zdrobitor exemplu, dreptatea socială a Tatălui, Adevărul și valoarea filosofică a lui Blaga, Bunătatea și bunul-simț al Mamei mele – “iată că vremea a venit, ei sunt cei care au izbândit” (fără sabie, bici, bani);
- să cad în genunchi în fața suferințelor lumii și să mă umplu de admirație pentru toți cei care, cu fapta sau cu gândul, luptă ca să putem ieși din cursa de șobolani în care am căzut (după Munchen, Yalta, Helsinki etc.);
- să mă închin în fața Cuvântului, limba e miracolul vieții, darul târziu al bătrânețelor mele întunecate și pustii;
- să mulțumesc cerului pentru clipele în care întrevăd prin ceață că adevărata filosofie a istoriei se scrie în cabinetele transcendente, acolo îngeri și demoni de înaltă calificare desenează harta destinului omenirii (eu însumi fiind un simplu scarabeu, se va avea grijă să-mi pot rostogoli gogoloșul meu de băligar).

*

În negura confuză a meditațiilor mele, se conturează tot mai des silueta vagă dar ispititoare a unei morale legate de obligațiile, frica și recunoștința mea față de această stihie a duhului meu, pe care eu o numesc “măria-sa, Limba Română”.

Nu mai e vorba, cred eu, de un mijloc de expresie “artistică”: ci de o formă de revelație și mântuire.

De revelație: fiindcă prin Cuvânt îmi sosesc (nu știu de unde și cum) idei și adevăruri care mă depășesc și mă surprind. Limba (numai când sunt curat, sincer și bun) are o priză directă cu cerul inteligibil, al esențelor pure: fără să fiu deloc poet, simt totuși (uneori) că prin mine se scurge spre Cuvânt, prin cuvânt, o formă de energie și taină necunoscută.

De mântuire: fiindcă, din cauza teribilei mele singurătăți, unica mea formă de religie, de legătură cu transcendentul (cel imanent, cel metafizic) îl realizez vorbind mult, scriind mereu și pretutindeni. Cânt la o vioară mută. Îmblânzesc verbul, îl alint, îi dau de lucru, îl iubesc; apoi, îl rog să-mi aducă aproape o taină, o minune, o bucurie rară.

*

Văd mereu în fața ochilor pe A. P. (8 oct. 1978) care cu c... său mare și greu, întors spre altarul bisericii din Vidra, declara rituos: “Nu avem încotro: trebuie să-l convingem și pe bătrânul nostru Dumnezeu că nu există, că a murit în 1848...” Mă simt cutremurat; în această biserică și Blaga, și Prodan simțeau nevoia să intre în genunchi. Prostia și tupeul retoric, demagogic, se poate apropia de apostazie. Ar trebui să strigăm: “Iartă-l Doamne, că nu știe ce zice!” - dar aici, în cazul acesta special, nu Dumnezeu, înaltul și a toate înțelegătorul, e cel murdărit, ci lăncu și cu toți moșii lui, întreagă acea generație de martiri simpli care s-au închinat și s-au rugat în această umilă biserică, înainte să înfrunte cu coasele lor, puștile și tunurile honvezilor lui Hatvanyî.

(Cu prejudecățile mele magico-poetice legate de ființa și puterea Limbii, eu cred că acolo și atunci, în acea biserică limba română i-a retras girul metafizic. A păcătuit, nu a greșit: va ispăși, nu va plăti. Va continua să scrie versuri cu nemiluita – dar poezie adevărată... nevermore).

Mi-au plăcut aceste cugetări și multe dintre ele le-aș recomanda ca pilde de urmat.